

## آموزش درمانگاهی

دوره بالینی یکی از مهمترین دوره های آموزش پزشکی است و پیوندی بین مطالب نظری پایه و کاربرد آن بر بالین بیمار می باشد. آموزش بالینی به آموزش در بخش بستری (آموزش راندها و گراند راند) و آموزش سرپایی (درمانگاه های سرپایی، بخش های اورژانس، آموزش در عرصه و بخشهای تشخیصی) و کنفرانس ها، گزارش صبحگاهی و ژورنال کلاب تقسیم می شود. یکی از موقعیت های سرپایی مناسب برای آموزش دانشجویان، عرصه های درمانگاهی است. ما قصد داریم در یک سری از پمفلت های آموزشی به معرفی آموزش درمانگاهی و ویژگی های آن بپردازیم و در نهایت چند مدل آموزش درمانگاهی به منظور ارتقا این آموزش معرفی خواهد شد.



## آموزش درمانگاهی چیست؟

درمانگاه محلی است که در آن اقدام های تشخیصی، درمانی و مشاوره بیماران، بدون نیاز به بستری شدن انجام می گیرد. درمانگاه به عنوان محیطی خلاق، امکان آموزش و یادگیری طیف وسیعی از بیماری ها و بهداشت جامعه را در اختیار فراگیران قرار می دهد. عمده ترین درمانگاه های آموزشی عبارتند از درمانگاه های عمومی، درمانگاه های تخصصی یا درمانگاه های سطح سوم، درمانگاه های تشخیصی، درمانگاه های آموزش در عرصه و درمانگاه های جراحی با عمل محدود.

در آموزش بالینی به طور کلی و آموزش درمانگاهی به عنوان جزئی از آن، سطوح مختلفی از فراگیران (کارآموزان، کارورزان و دستیاران) در فرآیند یاددهی- یادگیری درگیر هستند. استاد باید با توجه به اختلاف سطوح یادگیری فراگیران، هماهنگی لازم را برای آموزش آنها فراهم کند. نکته قابل توجه در این آموزش این است که دستیاران و کارورزان هم نقش فراگیر و هم نقش مدرس را دارند در فرآیند تدریس در درمانگاه باید حتما به آموزش آشنایی توجه داشت. (آموزش استاد به دستیاران، آموزش دستیار به کارورزان و آموزش کارآموز به کارورزان)

## شباهت های آموزش درمانگاهی و آموزش در بخش

- ❖ ارتباط دانشجویان با بیماران و گرفتن شرح حال از بیمار
- ❖ انجام معاینه بیمار
- ❖ بحث و گفتگو درباره یافته‌های بالینی
- ❖ ارائه تشخیص های افتراقی و ثبت یافته‌های بالینی در پرونده بیماران



## اهداف آموزش درمانگاهی :

علاوه بر اهدافی که در کلاس‌های نظری و بخش بالینی وجود دارد؛ در درمانگاه‌ها اهداف آموزشی دیگری باید در نظر گرفته شود. یک جلسه آموزش درمانگاهی مشابه هر جلسه آموزشی دیگر باید از قبل طراحی و سازمان دهی شود و سپس راهبردهای آموزشی مناسب بر اساس شرایط موجود در درمانگاه تنظیم گردد.

اهداف آموزشی در درمانگاه عبارتند از:

- ❖ فراگیری مهارت‌ها و صلاحیتهای بالینی
- ❖ یادگیری پیشگیری از بیماری‌ها و آموزش بهداشت
- ❖ ارتقاء سلامت و آموزش مهارت‌های عملی
- ❖ فراگیری درمان بیماران و نحوه نسخه نویسی
- ❖ یادگیری مدیریت بیماری‌های سرپایی



## ویژگی‌های آموزش درمانگاهی و نقاط قوت آن

- ❖ فرصتی مناسب جهت یادگیری مهارت‌های عملی و برخی از بیماری‌های مزمن
- ❖ آشنایی با اصول پزشکی پیشگیری در موقعیت‌های اجتماعی و بهداشتی جامعه
- ❖ فرصت مناسب برای یادگیری دانش و مهارت بالینی
- ❖ مواجهه با موارد بالینی شایع
- ❖ تناسب بیشتر نسبت تعداد بیمار به دانشجو
- ❖ امکان تمرکز دانشجویان بر یادگیری طیف کامل نتایج یادگیری



## چالش‌های آموزش درمانگاهی

- ❖ عدم آگاهی استادان با اصول آموزش در درمانگاه
- ❖ تعداد زیاد بیمار و تعامل اندک بین استاد و دانشجو
- ❖ فرصت کوتاه ویزیت بیماران توسط استاد
- ❖ کوتاه بودن زمان مواجهه دانشجو با بیمار
- ❖ خلاصه بودن بحث موردی و درگیری ناچیز دانشجویان در فرایند یاددهی یادگیری
- ❖ غیر قابل پیش‌بینی بودن و غیر قابل تکرار بودن مواجهه با بیماران و آموزش متعاقب آن
- ❖ عدم مدیریت زمان مناسب، به علت کمبود وقت و تعداد زیاد بیماران
- ❖ عدم انجام تدریس مؤثر و معنادار و عدم رعایت اصول یاددهی و یادگیری
- ❖ ادغام آموزش و درمان
- ❖ توجه نبودن فراگیران برای فعالیت‌های قبل از حضور اساتید
- ❖ فضای فیزیکی نامناسب درمانگاه‌ها

- ❖ نقص در آموزش آبخاری
- ❖ نقص در رعایت پوشش حرفه‌ای
- ❖ تعداد کم صندلی و چیدمان نامناسب آن‌ها

تهیه و تنظیم : دکتر اظهر امید، دکتر رویا ملباشی  
مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان  
به سفارش دفتر توسعه آموزش بیمارستان الزهرا